

Armensk brombær (*Rubus armeniacus*)

Videnskabeligt navn: *Rubus armeniacus*

Synonymer: *R. discolor*¹

Kaldenavn: Armensk brombær

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Armensk brombær er en flerårig busk tilhørende rosenfamilien med den særlige *Rubus*-livsform med toårige skud². Førsteårsskuddene er rent vegetative og har 5-delte blade. Andetårsskuddene, der dannes som sideskud på førsteårsskuddene, er blomsterbærende og har oftest 3-delte blade. Brombær formerer sig apomiktisk, dvs. der dannes spiringsdygtige frø uden bestøvning. Afkommet er reelt kloner, dog sker der nogle gange mutationer. Armensk brombær har en kraftig vækst, bladene er store og oftest med konvekse småblade. Endebladet er langstillet. Bladundersiden er meget tæt hvidfiltet og har desuden almindelige hår især på bladstrengene. Blomsterstilkene er tæthårede og med 5-10 rette til svagt buede torne. Kronbladene er indtil 20 mm lange og lyst rosa^{2,3}. Blomsterne besøges af mange forskellige arter af bestøvende insekter, hvorved den ukønnede deling fremmes⁴. Arten danner store, tætte krat¹.

Armensk brombær, Foto: Katrin Schneider/Wikimedia Commons

Forvekslingsmuligheder

Der findes knap 100 småarter af brombær i Danmark, ca. 70 egentlige brombær og knap 30 hasselbrombær, der er hybrider mellem brombær og oftest korbær (*R. caesius*) eller hindbær (*R. idaeus*)². Bestemmelse af brombær kræver en nøgle. Den bedste danske nøgle er Nordiske Brombær⁵. Nærliggende forvekslingsmuligheder er arter, der ligesom armensk brombær har hvidfildede bladundersider. Det er elmebladet brombær (*R. ulmifolius*), som har voksdækkede skud, hjertebladet brombær (*R. cardiophyllus*), der har hjerteformet endeblad og også tydeligt hårede bladoversider, samt *R. grabowskii*, der kendes på de buede, svagere torne på blomsterskuddene og de korte kronblade^{2,3}.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Armensk brombær er hjemmehørende i Armenien. Den er introduceret som frugtbusk til Europa, Nordamerika, Oceanien og Sydafrika⁴. I Danmark har den været dyrket siden midten af 1800-tallet¹. Første kendte forvildede fund blev gjort ved Charlottenlund i 1892. Siden 1960'erne er den fundet over hele landet. Den er registreret i 932 ud af 1300 Atlas Flora Danica ruder¹.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen,

angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for art), sikker (overvejende kvalitative data for art), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemmehørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds- effekter
Score	3	2	2	1	1	0
Datakvalitet	Sikker	Meget sikker	Sikker	Usikker	Usikker	Sikker

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for armensk brombær er vurderet til høj. Arten reproducer sig både vegetativt og via frø. Frøspredning sker især med fugle eller pattedyr, der spiser bærrerne⁵. Frøene kræver lys for at spire. Vegetativ spredning kan ske både ved at nedhængende grene slår rødder ved kontakt med jorden eller ved dannelse af skud fra rødderne⁵. Vegetativ formering er afgørende for etablering af de store, tætte krat, som arten danner.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel). Levestedets bevarings- og naturværdi for armensk brombær er vurderet til middel, idet arten ofte forekommer på menneskepåvirkede habitater som vej- og jernbaneskrænter, ruderaer, grusgrave, levende hegn og kulturgræsland, men arten forekommer også på overdrev, strandoverdrev og i skovbryn¹.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkning af hjemmehørende arter er for armensk brombær vurderet middel. De tætte krat, som arten danner, skygger for mere lyskrævende urter og græsser, som derved udkonkurreres⁵. Artens evne til at konkurrere om vand giver den også konkurrencemæssige fordele⁶. Blomsterne er gode nektar- og pollenressourcer for mange blomsterbesøgende insekter, og bærrerne spises af mange fugle og pattedyr^{4,5}.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav). Påvirkning af økosystemfunktioner er for armensk brombær vurderet lav. Arten påvirker i nogen grad lystilgængelighed for øvrige arter⁵, men der mangler data vedr. påvirkninger på økosystemfunktioner.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter af armensk brombær er vurderet til lav. Arten danner tætte krat, der kan være vanskelige at bekæmpe, men der foretages kun få steder bekæmpelse fx i Københavns Kommune (Hans Erik Svart pers. comm.).

Helbredseffekter: 0 (ingen). Armensk brombær er ikke vurderet at have negative helbredseffekter.

Kilder

¹ Hartvig, P. 2015. Atlas flora Danica. Gyldendal, København.

² Naturbasen. Armensk brombær. <https://www.naturbasen.dk/art/3392/armensk-brombaer> (besøgt 22 juni 2022).

³ Pedersen, A., Schou, J.C. 1992. Nordiske Brombær. AAU-Reports ISBN 87-87600-28-5.

⁴ Strandberg, B., Bruus, M., Axelsen, J.A. 2021. Plantekatalog. Planter, der understøtter biodiversitet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 46 s. Teknisk rapport nr. 193. <https://dce2.au.dk/pub/TR193.pdf>.

⁵ Invasive species compendium. *Rubus armeniacus* (Himalayan blackberry).

<https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.116780> (besøgt 22. juni 2022).

⁶ Caplan, J.S., Yeakley, J.A. 2010. Water relations advantages for invasive *Rubus armeniacus* over two native ruderal congeners.

Plant Ecology 210, 169-179.